

Kort sagt

Filmene set af
Peter Schepelern (P.S.)
Poul Malmkjær (P.M.)
Ib Lindberg (I.L.)
Per Calum (P.C.)
Flemming Ytzen (F.Y.)

ATTENTATET

Instruktør: YVES BOISSET

I rækken af filmatiserede virkelighedsbeskrivelser fra det politiske liv, hvori man med nogen ret kan spekulere næsten ud i absurditeterne blot miljøerne er realistiske, viser Yves Boissets »Attentatet« en opfattelse af Ben Barka-affæren. Med vægten lagt på det kriminelle element i politik og dertil på vore filmfordomme om, hvordan sådan et element må tage sig ud, blander Boisset en mængde personer, motiver og bi-handlinger til en i det ydre underholdende spændingsfilm med mystiske møder, hæsblæsende jagter og diplomaters »Souris! On nous regarde!«-attituder ved ambassadefester og udenfor officielle bygninger.

Jorge Semprun (bl. a. »Krigen er endt«, »Z« og »Tilståelsen«) væver en semi-dokumentarisk intrige omkring Sadiels (= Ben Barka) rejse fra Schweiz til Paris under falske forudsætninger, hans kidnapning på oberst Kassars (= Oufkir) foranledning og hans totale forsvinden, men som det er på mode for tiden koncentrerer også »Attentatet« sig mere om en af affærens sidefigurer, den mislykkede småfantast Darien (spillet af en tilsyneladende upåvirkelig Trintignant), der bliver bødlerens redskab og som for sent indser det. Sempruns væv efterlader dog et par rigeligt store masker (hvorfor får sagføreren ikke blot besked om hvem og hvor i stedet for den kode, han ikke kan løse; hvorfor tager CIA-agenten Howard ikke båndet med sig. Det kunne dog rumme oplysninger, der ville stille CIA skidt i forholdet til det franske efterretningsvæsen, o.l.). I øvrigt fortæller filmen, at efterretningstjenester som bekendt er hensynsløse organisationer, at ORTF er indblandet i hvad som helst, og at der stadig er brug for gamle nazister. Det skulle borge for engagementet. Instruktionen er omstændeligt professionel, Michel Piccoli får lidt nerve frem bag et par italienske filmproducent-solbriller, og Jean Seberg har sit livs mest gennemsigtige rolle som krykke for Trintignants enbenede Bogart.

Michel Bouquet er miansandten også med i denne film, der på grund af repertoirenød har fået mere opmærksomhed end den fortjener. (L'attentat - Frankrig/Italien/Vesttyskland 1972).

P.M.

DEN UNGE EVENTYRER

Instruktør: RICHARD ATTENBOROUGH

Richard Attenborough, der debuterede for 30 år siden som skuespiller, producerede i løbet af tresserne en række thrillere, der var holdt pænt i det små og det grå. Som instruktør synes han at ville koncentrere sig om det farveprægtige og spektakulære. Selv om der

er tale om en brat tilbagegang siden »Ah, sikken herlig krig«, er tendensen dog klar. »Young Winston« fungerer ligesom debutfilmen bedst i lagkageoptrinnene, der er løst med stor teknisk bravour og i frapperende smukke bredlæred-malerier.

Motsat »Ah, sikken herlig krig« lykkes det derimod ikke for Attenborough at få skabt nogensomhelst rimelig sammenhæng i det episodisk opbyggede manuskript, som Carl Foreman og han har rodet sammen til »Young Winston«. Flere af de scener af Churchills liv, der biografisk set er de mest interessante, fuser ud i langtrukne ligegyldigheder, således først og fremest flugten fra boerne.

Det hæmmer unægtelig »Young Winston«, at den i den grad er et prestigenummer, at den ikke kan tillade sig at stille spørgsmålstegn ved noget. Den har dyder og fejl tilfælles med Richardsons »Charge of the Light Brigade« - flot at se på, men irriterende i sin kritkløse skildring af hele det victorianske, imperialistiske maskineri, nydelige britiske filmkommentarer til Tennysons og Kiplings verden, set gennem en bagklogskabens kikkert - der bare er holdt omvendt for øjnene.

I.L.

DE UTÆMMELIGE

Instruktør: STEVE IHNAT

Film om rodeo-sport er pludselig blevet moderne. Peckinpahs »Junior Bonner« (lavet efter »De utæmmelige«) har vi allerede set, og senere følger Cliff Robertsons »J. W. Coop« og Stuart Millars »When the Legends Die« (der dog handler lige så meget om race-minoriteter), og der er også lavet en film om sorte rodeo-ryttere, »Black Rodeo«. Steve Ihnats film handler, som Peckinpahs, om en rodløs og utilpasset rodeorytter (James Coburn), men figurerne fastlåses tidligt i filmen, der ikke fortæller meget mere end at helten nyder et vist ry for sine præstationer både i arenaen og i sengen. For en tid prøver han at vende tilbage til hustruen (Lois Nettleton), men uden megen overbevisning til at overholde de forpligtelser, som det faste samliv med konen indebærer. Først for sent går det op for ham, at han ikke kan undvære hende (det sker efter at han har været en indirekte årsag til en ældre kompagnons død). Steve Ihnats iscenesættelse er fantasiløs, der savnes et perspektiv i denne kredsen om den ensomme rodeorytter, men Coburn spiller med afslappet autoritet rollen, så interessen aldrig helt tabes. Instruktøren er en tidligere skuespiller (han var med til at tæve Marlon Brando i »The Chase« og har sidst vist sig i kriminalkomedien »Fuzz«). Umiddelbart efter »De utæmmelige«s premiere i USA døde han, og havde filmen været bare lidt bedre kunne den

ALFREDO, ALFREDO

Instruktør: PIETRO GERMI.

Germi, der i begyndelsen af 60'erne lavede perfekte sorte komedier som »Skilsmisse på italiensk« og »Forført og forladt«, er efterhånden helt gået over til at gentage sig selv. Hans oprindelige evne til at satirisere over italienernes middelalderlige kønsmoral og hudflette borgerskabet er afløst af mekanisk gentagelse. »Alfredo, Alfredo« ligger på linie med andre moderne italienske komedier som Scolas »Jalousi' det med blomster« og Wertmüllers nye »Mimi«, disse frastødende, knastørre og små-kyniske historier, der er ørkenvandringer i de fortælle tekniske subtiliteter, som Germi netop beherskede så virtuost i de tidlige komedier. Den langtrukne og umorsomme historie drejer sig om en typisk Germi-helt, den lidt vattede og initiativløse Alfredo (en miscast Dustin Hoffman) som falder i kløerne på den kønne men lunefulde og hysteriske Maria Rosa (Stefania Sandrelli) hvis mest fremtrædende egenskab er, at hun skriger alarmerende under orgasmen, og det er jo trods alt ikke en vittighed, som tåler at gentages i det uendelige. (Alfredo, Alfredo - Italien/Frankrig 1972).

P.S.

med tiden være blevet en kultfilm. Nu er den kun moderat sympatisk. (The Honkers - USA 1972).

P.C.

DIRTY LITTLE BILLY

Instruktør: STAN DRAGOTI

Historierne om Billy the Kid tager normalt deres begyndelse på det tidspunkt, hvor Billy støder sammen med Pat Garrett. »Dirty Little Billy« prøver at fortælle en forhistorie - historien om Billys tidligste ungdom. Psykologer fortæller os, at baggrunden for et menneskes handlinger kan søges her i formningsårene. Vennerne fra Wien vil ikke gå skuffede bort fra denne film. Når filmen er slut, er ikke en kat i tvivl om, at man kan vente sig slæmme ting fra Billy Bonneys side fremover. Forsøget på at psykoanalysere Billy er gjort tidligere - af Arthur Penn i »The Left-Handed Gun« - og med større held. I Michael J. Pollards portræt af Billy bliver denne til en halv-retarderet, men såmænd meget flink fyr, der lærer livets slæmme vilkår at kende i et skummelt barlokale i en skummel flække i et skummelt land med en skummel moral. Og altimens grov skidtet i stadig tykkere flager på den stakkels fyr. Det kan gøre enhver til morder.

Stan Dragoti har næsten panisk fastholdt sin film som et kammerespil i lukket rum, og historien har hentet inspiration i moderne dramatik, ikke mindst Pinter. Miljørealismen er næsten kvalmende omhyggelig, og der underspilles, indtil man vander sig.

Til gengæld tager Dragoti fæl revanche på foto-siden, hvor enhver manér fra de sidste 20 års reklamefilm tages op og efterprøves. Det er vældig flot, men man sidder hele tiden og kigger efter de Coca Cola-flasker, som man tror, det handler om.

I.L.

DRENGE BLI'R MÆND

Instruktør: STANLEY KRAMER

Stanley Kramer er et fænomen. Kan nogen anden måle sig med ham i ukuelig tro på de amerikanske idealers elementære værdi? Det skulle da være Bob Hope. Kramer (der er den populæreste amerikanske instruktør i USSR) forfølger med hævet megafon engagementet fra 40'erne, Wellmans og Dmytryks alvorlige moraliseren over skæve elementer i samfundet mere end skævheder i samfundet. Således også i den indtrængende og moralske ballade »Drenge bli'r mænd« (Bless the Beasts and Children) efter en roman af Glendon Swarthout, hvor han sætter sig for at afsløre ondskaben i en moderne lejrversion af Rydells »The Cowboys«, en sommerlejr, der rekrutterer deltagere under sloganet »Send os en drenq, og

De får en cowboy tilbage«. I centrum står lejrens kloddermikler, der samles i en særlig gruppe, og som får en særlig fascist til leder. Drengene beslutter sig til at befri en gruppe bison'er, der ellers var dømt til at ende som ofre for mangelige skydegale voksne. De identificerer sig med de stakkels dyr, og de går så frygtelig meget ondt igennem, før de med fascistens midler når lejrens mål: de bliver nogle helvedes karle, selv ham med pandebånd, real troopers. Bagefter skammer alle de voksne sig. En film, lavet af karsken bælg. (Bless the Beasts and Children - USA 1971).

P.M.

LARS OLE. 5 C

Instruktør: NILS MALMROS

Nils Malmros har baseret sin film på erindringer fra skoletiden, hvilket uundgåeligt giver den et anakronistisk/nostalisk præg. Det lidt uklare tidsbillede hæmmer dog ikke intentionerne: filmen skildrer primært de indre relationer mellem børnene. Udover at opleve børnenes verden indefra analyserer filmen de sociale og personlige skel i en skoleklasse og er samtidig fri for halvnemme løsninger. De 12-åriges verden med de mange forelskelser, jalousien, magtkampen og den vedvarende kamp for at blive accepteret, udleveres nådeløst, men rummer samtidig en fascination og varme, der spontant appellerer til indlevelse. Vi følger Lars Oles kamp for at vinde den uopnåelige piges gunst, samtidig med at han forsøger at stå sig bedst muligt med klassens klike. Han køber og sælger sine venskaber for at nå sit mål, men det er ham, der i filmens slutning taber spillet. Han har mistet tilhørsforholdet til klassen, den uopnåelige pige er blevet til drøm, og han har misbragt en anden pige, der var varm på ham. »Lars Ole, 5c.« er et stærkt personligt og meget følsomt barndomsdokument, som der er kommet en fremragende film ud af - trods store produktionsvanskeligheder - ingen støtte fra Filmfonden, derfor kun få penge. (Danmark 1973).

F.Y.

ROSA - JEG ELSKER DIG

Instruktør: MOSHE MIZRAHI.

Konflikten i denne israelske film er et krav i Mosebøgerne om, at en barnløs enke skal gifte sig med sin svoger for at føre sin afdøde mands slægt videre. Titelpersonen (spillet af Michel Bat-Adam) er en 20-årig pige, der bliver enke, og den eneste ugifte svoger (Gabi Otterman) er kun 11 år. Det er deres kærlighedshistorie, filmen fortæller, krydret med pittoreske glimt af jødisk folkeliv o. 1890, men temmelig sendrægtigt og diffust og kombineret med rigelige mængder af lovlig kalkuleret »hjer-

tevarme«. Rosa sætter sig op mod samfundets anakronistiske konventioner, ikke fordi hun ikke er interesseret i sin mindreårige svoger (det er hun, og hun får ham da også efter en lang og tapper ventetid), men fordi hun selv vil bestemme. Der er altså momenter af kvindfrigørelses-tematik, men Rosas oprør mod Mosebøgenes kønsrollemønster fremstilles mest som en forelsket kvindes »nykker«. Historien fortælles uendigt klodset som den 105-årige Rosas tanker på dødslejet (hun er maskeret som horror-film monster). Filmen er den tredje israelske film i danske biografier: Thorold Dickinsons »Højde 24 svarer ikke«, 1955, om Israels tilblivelse, og »Vi er alle konger«, 1968, om seksdageskrigen, er de to andre. (Ani ohev otach Rosa - Israel 1972).

P.S.

SOS POSEIDON KALDER

Instruktør: RONALD NEAME

En art »Grand Hotel« til søs, og opskriften er åbenbart stadig populær, skønt filmen aldrig bliver andet end en dreven (dreven nok?) leg med publikum: hvor længe er historiens ydre spænding nok for os?, hvornår melder kravet om bare lidt dybde i menneskeskildringen sig?, hvornår bliver den mangelfulde logiske udvikling af historien for tydelig? Men altså, det drejer sig om et stort passagerskib, der mystisk rammes af en kæmpebølge og vender bunden i vejret. Under anførsel af en præst (Gene Hackman), der på usædvanlig vis hylder det handlekraftige menneskes (overmennesket?) nærmere samhørighed med Vorherre, prøver en flok ærketyper at undgå den tilsyneladende visse død. Der er f.eks. luderen med hjertet af guld (Stella Stevens), hendes politi- og ægtemand (Ernest Borgnine), et ældre par på valfart til Israel (Shelley Winters og Jack Albertson), et par purunge piger (Carol Lynley og Pamela Sue Martin) samt den midaldrende mand (Red Buttons), der vokser med opgaven. Til sidst reddes de fleste af gruppen, men det er kun mildt underholdende - og mindre og mindre som filmens 117 minutter går. Hackmans selvmord, et offer til Gud, må være mere end de fleste kan bære. (The Poseidon Adventure - USA 1972).

P.C.